

Sygn. akt I CSK 977/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa K. P.
przeciwko J. Ł.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 lipca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 6 czerwca 2014 r., sygn. akt VI ACa 1541/13,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1800 (jeden tysiąc
osiemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

K. P. wniósł pozew w postępowaniu nakazowym o zasądzenie od J. Ł. na podstawie weksla kwoty 81.458,81 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy w Warszawie wydał w dniu 28 września 2009 r. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zgodnie z żądaniem powoda.

Wyrokiem z dnia 28 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpoznaniu sprawy na skutek zarzutów pozwanej, uchylił nakaz zapłaty i oddalił powództwo, po ustaleniu, że pozwana nie zaciągnęła pożyczki, której zabezpieczeniem miał być przedstawiony przez powoda weksel *in blanco*.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 6 czerwca 2014 r. zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 28 września 2009 r. Sąd ten poczynił odmienne ustalenia faktyczne. Ustalił, że K. P. przekazał J. Ł. pożyczkę w kwocie 125.000 zł i uznał, że pozwana nie wykazała, iż weksel *in blanco* został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym, a w konsekwencji przyjął, że powód miał prawo wypełnić weksel na kwotę 81.458,81 zł.

W skardze kasacyjnej pozwana zarzuciła naruszenie art. 382 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c., art. 236 k.p.c. i art. 210 § 3 k.p.c., art. 365 § 1 k.p.c., art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 720 k.c., art. 231 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. oraz art. 6 k.c. i art. 720 k.c., art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 451 § 1 k.c., art. 720 § 1 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji

skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Pozwana oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c.

Wskazała na potrzebę wyjaśnienia, „czy ze względu na treść art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej bezwzględnie nie może być zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.”.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym.

Skarżący powinien dostrzegane zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Tych wymagań nie wypełnia zagadnienie przedstawione przez pozwaną, które zostało już rozstrzygnięte w orzecznictwie i opracowane w nauce.

Istotą skargi kasacyjnej jest ograniczenie jej do kontroli rozstrzygnięcia pod względem prawnym, utożsamianym z legalnością oraz prawidłowością stosowania prawa materialnego i procesowego. W związku z tym poza kognicją Sądu Najwyższego pozostają zagadnienia dotyczące prawidłowości ustaleń faktycznych

oraz oceny dowodów. Zakaz oparcia skargi na takim zarzucie, wynikający wprost z art. 398³ § 3 k.p.c., oznacza niedopuszczalność powoływania przez skarżącego, w ramach przytoczenia podstaw kasacyjnych, wad polegających na błędnym ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów ze wskazaniem na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Możliwe jest natomiast wskazanie innych konkretnych przepisów procesowych, których naruszenie miało doprowadzić do istotnych wadliwości postępowania dowodowego i w następstwie błędnego przyjęcia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Dopuszczalne jest więc pośrednie zakwestionowanie oceny dowodów poprzez wykazanie, z odwołaniem do innych przepisów, że materiał dowodowy, stanowiący podstawę ustaleń został zgromadzony z poważnymi uchybieniami przepisom prawa procesowego, pominięty lub że oznaczone dowody nie zostały przeprowadzone z naruszeniem reguł postępowania cywilnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., II CSK 659/13, LEX nr 1540483). Sama ocena dowodów, jej poprawność i zgodność z zasadami przyjętymi w kodeksie postępowania cywilnego, nie może być podstawą zarzutu skargi kasacyjnej i pozostaje poza zakresem oceny Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2006 r., III CSK 17/06, nie publ.). Judykatura Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje, w oparciu o zakaz przewidziany art. 398³ § 3 k.p.c., że przepis art. 233 § 1 k.p.c. nie może stanowić uzasadnionej podstawy skargi kasacyjnej ani samodzielnie, ani w powiązaniu z art. 278 § 1 k.p.c. (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010 r., III SK 32/09, nie publ., z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 372/09, nie publ., z dnia 20 marca 2009 r., I CSK 611/08, nie publ., z dnia 5 września 2008 r., I CSK 117/08, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 338/08, nie publ., z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 356/08, nie publ.).

Kolejna wskazana przesłanką jest nieważność postępowania przed Sądem Apelacyjnym spowodowana, zdaniem pozwanej, oparciem zaskarżonego wyroku na okolicznościach, co do których ten Sąd nie przeprowadził postępowania dowodowego a szczególnie nie wydał stosownego postanowienia dowodowego, o czym pozwana dowiedziała się dopiero z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, przez co została pozbawiona możliwości obrony swych praw, nie mając

jakiegokolwiek możliwości odniesienia się do tych okoliczności, szczególnie, że wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z dokumentów z akt sprawy Sądu Okręgowego w Warszawie o sygn. IV C 1330/07 i dokumentów z akt sprawy Sądu Apelacyjnego w Warszawie o sygn. VI ACa 433/09 na te okoliczności został oddalony przez Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej sprawie a w apelacji to rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego nie było kwestionowane i tym samym nie było przedmiotem rozpoznania przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 380 k.p.c.

Przesłanka pozbawienia strony możliwości obrony swych praw, przewidziana w art. 379 pkt 5 k.p.c., zachodzi, gdy rzeczywiście, na skutek naruszenia przepisów przez sąd lub przeciwnika procesowego, nie brała ona udziału w postępowaniu sądowym lub w istotnej jego części albo też w sytuacji pozbawienia jej możliwości podejmowania czynności procesowych, zmierzających do ochrony jej sfery prawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 stycznia 2003 r. I CK 166/02, z dnia 17 października 2003 r. IV CK 76/02, z dnia 9 stycznia 2001 I CZ 43/03 - nie publ.). Należy podkreślić, że w orzecznictwie przyjmuje się, iż przeprowadzenie dowodu bez wydania postanowienia przewidzianego w art. 236 k.p.c. nie jest z reguły uchybieniem mogącym mieć wpływ na wynik sprawy, jeżeli - pomimo braku postanowienia dowodowego - okoliczności postępowania pozwalają na przyjęcie w dostatecznie pewny sposób, że zebrany i rozpatrzony materiał dowodowy będący podstawą merytorycznego orzekania podlegał regułom postępowania dowodowego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 571/00, OSNP 2003 Nr 14, poz. 330; z dnia 20 stycznia 2009 r., II CSK 417/08, LEX nr 518078; z dnia 7 lipca 2011 r., III SK 52/10, LEX nr 1001322 oraz uzasadnienie wyroku z dnia 16 listopada 2011 r., V CSK 515/10, LEX nr 1108523). Nie budzi zaś wątpliwości, że podstawą ustaleń Sadu Apelacyjnego były dowody, co do których wnioski dowodowe nie zostały oddalone i które uwzględnił w swoich rozważaniach także Sad pierwszej instancji.

Skargi nie można było również uznać za oczywiście uzasadnioną. Zdaniem skarżącej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, z uwagi na zasądzenie od pozwanej na rzecz reszty pożyczki mimo niewykazania przez powoda, że wydał pożyczaną kwotę pozwanej, czyli w sytuacji nieistnienia po stronie pozwanej zobowiązanie do zwrotu powodowi przedmiotu pożyczki.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004/6/100 i y dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49). Tego rodzaju argumentów, przekonujących z narzucającą się siłą, że skarga rokuje duże szanse na jej uwzględnienie, pozwana nie przytoczyła. Stanowiąca uzasadnienie tej przesłanki teza o bezpodstawności ustalenia, że pozwana otrzymała od powoda pożyczaną kwotę podważa ustalenia faktyczne, bazując na nieodpowiadającym rzeczywistości twierdzeniu o oparciu tego ustalenia na dowodach co do których wnioski dowodowe zostały oddalone.

Nie wystąpiły więc przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c., które powołała skarżąca. Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przesądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz w zw. z § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 6 oraz § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).